

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นผลการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการทำงานของครูยุควิถีถัดไป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผู้วิจัยได้สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. วิธีการดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผลการวิจัย
5. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการทำงานของครูยุควิถีถัดไป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการทำงานของครูยุควิถีถัดไป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การกำหนดประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1,530 คน จากโรงเรียน 82 โรงเรียน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จากจำนวน 82 โรงเรียน โดยใช้ตารางเครซีเมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) จากประชากร จำนวน 1,530 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. ออนไลน์ : 2565) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 310 คน แล้วสุ่มอย่างง่ายตามสัดส่วนของผู้บริหารและครูผู้สอน แต่ละสถานศึกษา

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและงานวิจัยต่าง ๆ รวมทั้งศึกษาวิธีการสร้างแบบถามจากงานวิจัย แล้วนำมากำหนดเป็นนิยามตัวแปรซึ่งจะปรากฏในนิยามศัพท์ในบทที่ 1 และ ตัวแปรในบทที่ 2

2. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาที่วิจัย ซึ่งสอดคล้องกับตัวแปรและนิยามศัพท์ เลือกเทคนิคการวัดที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามทฤษฎีการวัดเจตคติของลิเคอร์ต (Likert Scale) ดังนี้

ความสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการทำงานของครูยุควิถีถัดไป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1

5 หมายถึง มีความสัมพันธ์การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด, มีประสิทธิภาพการทำงานของครูยุควิถีถัดไป อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีความสัมพันธ์การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก, มีประสิทธิภาพการทำงานของครูยุควิถีถัดไป อยู่ในระดับ มาก

3 หมายถึง มีความสัมพันธ์การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง, มีประสิทธิภาพการทำงานของครูยุควิถีถัดไป อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีความสัมพันธ์การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย, มีประสิทธิภาพการทำงานของครูยุควิถีถัดไป อยู่ในระดับ น้อย

1 หมายถึง มีความสัมพันธ์การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด, มีประสิทธิภาพการทำงานของครูยุควิถีถัดไป อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบ ปรับปรุงความสมบูรณ์และความถูกต้องให้ครอบคลุมทั้งด้าน โครงสร้าง เนื้อหาและภาษาที่ใช้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจแก่ผู้ตอบและสามารถครอบคลุมเรื่องที่ต้องการศึกษา ตรวจสอบและพิจารณาแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4. นำข้อความที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นขอคำแนะนำและตรวจสอบความเที่ยงตรงของข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน โดยตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อความรายข้อว่าตรงกับสิ่งที่ต้องการวัดหรือไม่ โดยให้ +1 คะแนน ถ้าลงความเห็นว่าย่ตรง ให้ 0 คะแนน ถ้าลงความเห็นว่าย่ไม่แน่ใจ และให้ - 1 คะแนน ถ้าลงความเห็นว่าย่ไม่ตรง จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปตรวจสอบความถูกต้องด้านภาษาและความเที่ยงตรงของเนื้อหาโดยนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 คน

5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try – out) กับกลุ่มทดลองที่เป็นครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2566 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน และนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยหาความสัมพันธ์ของคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมโดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

5.1 แบบสอบถามการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.85 ถึง 0.96 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90

5.2 แบบสอบถามประสิทธิภาพการทำงานของครูยุคชีวิตวิถีถัดไป ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.86 ถึง 0.96 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91

6. นำแบบสอบถามไปหาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α – Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach,1990: 202 – 204) พบว่า ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.90

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นแล้วไปสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดเพื่อนำผลมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์และสมมุติฐานการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้
ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีถึงผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยส่งเครื่องมือรวบรวมข้อมูลไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 310 ฉบับด้วยตนเอง พร้อมทั้งขอความอนุเคราะห์ให้สถานศึกษาส่งเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลให้กับครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบและรวบรวมไว้ โดยผู้วิจัยกำหนดวันในการรับเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล และดำเนินการเก็บเครื่องมือรวบรวมข้อมูลกลับคืนด้วยตนเอง
3. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนและมีความสมบูรณ์จำนวน 310 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการคำนวณสถิติต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ระดับการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ด้วยวิธีหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556: 121)

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง	มีการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับ มากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง	มีการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับ มาก
คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง	มีการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับ ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง	มีการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับ น้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง	มีการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

2. วิเคราะห์ระดับประสิทธิภาพการทำงานของครูยุควิถีถัดไป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ด้วยวิธีหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S. D.) แปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556: 121)

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง	มีประสิทธิภาพการทำงานของครูยุควิถีถัดไป อยู่ในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง	มีประสิทธิภาพการทำงานของครูยุควิถีถัดไป อยู่ในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง	มีประสิทธิภาพการทำงานของครูยุควิถีถัดไป อยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง	มีประสิทธิภาพการทำงานของครูยุควิถีถัดไป อยู่ในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00-15.0 หมายถึง	มีประสิทธิภาพการทำงานของครูยุควิถีถัดไป อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการทำงานของครูยุควิถีถัดไป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product – Moment Correlation Coefficient) โดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556: 363) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.91 – 1.00 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.71 – 0.90 หมายถึง	มีความสัมพันธ์ระดับสูง
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.31 – 0.70 หมายถึง	มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.01 – 0.30 หมายถึง	มีความสัมพันธ์ระดับต่ำ
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.00 หมายถึง	ไม่มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการทำงานของครูยุควิถีถัดไป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ข้อมูลสถานภาพบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง จำนวน 205 คน คิดเป็นร้อยละ 66.12 และเพศชาย จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 33.87 ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุ 30 – 40 ปี จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 35.16 รองลงมาอายุ 41 – 50 ปี จำนวน

97 คน คิดเป็นร้อยละ 31.29 อายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 22.58 และอายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 10.96 ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับการศึกษาปริญญาตรีจำนวน 243 คน คิดเป็นร้อยละ 78.38 รองลงมาระดับการศึกษาปริญญาโท จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 18.38 และระดับการศึกษาปริญญาเอก จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 3.22 ผู้ตอบแบบสอบถามสถานภาพครูผู้สอน จำนวน 260 คน คิดเป็นร้อยละ 83.87 และสถานภาพผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 16.13 และ ผู้ตอบแบบสอบถามประสบการณ์ในการทำงาน 10 – 20 ปี จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 45.48 รองลงมาประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 35.48 และประสบการณ์ในการทำงาน สูงกว่า 20 ปี ขึ้นไป จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 19.04

2. การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.21) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ หลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X}$ = 4.29) หลักนิติธรรม ($\bar{X}$ = 4.25) หลักคุณธรรม ($\bar{X}$ = 4.04) หลักความโปร่งใส ($\bar{X}$ = 4.02) หลักความรับผิดชอบ ($\bar{X}$ = 4.00) หลักความเสมอภาค ($\bar{X}$ = 4.00) หลักหลักประสิทธิภาพ ($\bar{X}$ = 3.90) และหลักความคุ้มค่า ($\bar{X}$ = 3.90) ตามลำดับเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

2.1 ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.25) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายข้อจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ 1) ผู้บริหารนำหลักกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับมา ปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด ($\bar{X}$ = 4.11) และ ผู้บริหารปฏิบัติงานด้วยความเป็นธรรม ($\bar{X}$ = 4.11) 3) ผู้บริหารคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของครู และบุคลากรในสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.04) 4) ผู้บริหารคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนตามลำดับ ($\bar{X}$ = 4.00) และ 5) ผู้บริหารไม่เลือกปฏิบัติเพื่อหวังผลประโยชน์ และ สิ่งตอบแทน ($\bar{X}$ = 3.97)

2.2 ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.04) เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายข้อจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ 1) ผู้บริหารมีจิตสำนึกที่ดีในการปฏิบัติงาน ($\bar{X}$ = 4.10) และ ผู้บริหารมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน ($\bar{X}$ = 4.10) 3) ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่อย่างมีศีลธรรม คุณธรรม ($\bar{X}$ = 4.04) 4) ผู้บริหารปฏิบัติตามมาตรฐานจริยธรรมสำหรับ ผู้บริหารสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 3.80) 5) ผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความสุภาพ และมีไมตรีจิต ($\bar{X}$ = 3.79) และ 6) ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน และสังคม ($\bar{X}$ = 3.66)

2.3 ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.02) เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายข้อจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ 1) ผู้บริหารเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นอย่าง สม่าเสมอ ($\bar{X}$ = 4.06) 2) ผู้บริหารวางระบบในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก ($\bar{X}$ = 4.04) 3) ผู้บริหารเปิดเผยให้ชุมชนทราบ และเข้าใจในระบบ การบริหารงานต่างๆของสถานศึกษาอย่างทั่วถึง ($\bar{X}$ = 3.84) และ 4) ผู้บริหารปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ($\bar{X}$ = 3.80)

2.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.29) เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายข้อจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ 1) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมเสนอปัญหา และแนวทางที่สำคัญในการดำเนินงานของสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.30) 2) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมคิด วิเคราะห์ และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการ ดำเนินงานของสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.17) 3) ผู้บริหารแสวงหาฉันทามติ หรือข้อตกลงร่วมกัน ระหว่างสถานศึกษา บุคลากร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ($\bar{X}$ = 4.11) 4) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วม ตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน ($\bar{X}$ = 4.04) 5) ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ($\bar{X}$ = 4.01) 6) ผู้บริหารสร้างความเข้าใจที่ดีระหว่างสถานศึกษา บุคลากร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ($\bar{X}$ = 3.90)

2.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.00) เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายข้อจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ 1) ผู้บริหารสามารถตอบคำถาม และชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัย ($\bar{X}$ = 4.01) และ ผู้บริหารสามารถรายงานความก้าวหน้าผลการ ดำเนินงานของสถานศึกษาได้ทุกระยะตามกำหนด ($\bar{X}$ = 4.01) 3) ผู้บริหารสนับสนุนให้มีการตรวจสอบการทำงาน ($\bar{X}$ = 4.00) 4) ผู้บริหารรายงานผลสัมฤทธิ์ได้ตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ต่อสาธารณชน ($\bar{X}$ = 3.99) และ 5) ผู้บริหารจัดเตรียมระบบการแก้ไขเพื่อบรรเทา ปัญหาเมื่อเกิดผลกระทบต่าง ๆ ต่อสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 3.97)

2.6 ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.90) เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายข้อจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ 1) ผู้บริหารมีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่จะนำมาใช้ในการบริหารงานและการปฏิบัติงานตามความจำเป็น ($\bar{X}$ = 3.99) 2) ผู้บริหารมีการบริหารการใช้วัสดุ อุปกรณ์ และครุภัณฑ์ที่จำเป็นในการเรียนการสอนอย่างคุ้มค่า ($\bar{X}$ = 3.97) 3) ผู้บริหารมีการรณรงค์ให้บุคลากรอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ ($\bar{X}$ = 3.91) 4) ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้บุคลากรใช้วัสดุอุปกรณ์ในห้องถื่นนำมาจัดทำสื่อการเรียนการสอน ($\bar{X}$ = 3.84) และ 5) ผู้บริหารมีการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ในสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด ($\bar{X}$ = 3.80)

2.7 ด้านหลักความเสมอภาค โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.00$) เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายข้อจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ 1) ผู้บริหารสร้างความเท่าเทียมกันในการได้รับการบริการของบุคคลที่ด้อยโอกาสทางสังคม ($\bar{X} = 4.00$) และ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และ ชุมชน เข้าถึงบริการ ($\bar{X} = 4.00$) 3) ผู้บริหารให้บริการในการจัดการศึกษาโดยไม่แบ่งแยกถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา อายุ ($\bar{X} = 3.99$) 4) ผู้บริหารให้บริการอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่แบ่งแยกเพศ ($\bar{X} = 3.81$) และ 5) ผู้บริหารให้บริการในการจัดการศึกษาโดยไม่แบ่งแยกความพิการ สภาพกายหรือสุขภาพ และ สถานะของบุคคล ($\bar{X} = 3.79$)

2.8 ด้านหลักประสิทธิผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.90$) เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายข้อจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ 1) ผู้บริหารมีการกำหนดวิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์ ($\bar{X} = 4.01$) 2) ผู้บริหารดำเนินงานตอบสนองต่อความต้องการของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ($\bar{X} = 4.00$) 3) ผู้บริหารปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ($\bar{X} = 3.97$) 4) ผู้บริหารมีการวางแผนเป้าหมายในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ($\bar{X} = 3.84$) 5) ผู้บริหารมีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.80$) และ ผู้บริหารสร้างกระบวนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 3.80$)

3. ประสิทธิภาพการทำงานของครูคุณวุฒิดีถัดไป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.31$) เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายข้อจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ 1) ส่งเสริมและพัฒนาให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ($\bar{X} = 4.35$) 2) ส่งเสริมและพัฒนาให้มีความรู้ ความเข้าใจในกฎหมายการศึกษา ($\bar{X} = 4.33$) 3) ส่งเสริมและพัฒนาให้เป็นผู้ชี้แนะ แนะนำ และให้คำปรึกษา ($\bar{X} = 4.29$) 4) ส่งเสริมและพัฒนาให้มี Mind Set ที่ต้องใช้ ในการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.20$) 5) ส่งเสริมและพัฒนาให้ใช้โทรศัพท์มือถือในการจัดการเรียนรู้พัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 4.01$) 6) ส่งเสริมและพัฒนาให้มียอดความรู้เชิงวิทยาศาสตร์ ($\bar{X} = 4.00$) 7) ส่งเสริมและพัฒนาให้มีความตระหนักในเรื่องความปลอดภัยด้านสุขภาพ ($\bar{X} = 3.91$) และ 8) ส่งเสริมและพัฒนาผ่านโปรแกรมการเรียนรู้ทางสื่อออนไลน์ ($\bar{X} = 0.23$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

3.1 ด้านส่งเสริมและพัฒนาให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.35$) เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายข้อจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ 1) ส่งเสริมและพัฒนาให้มีความรู้ความเข้าใจในการเทคโนโลยี ($\bar{X} = 4.55$) 2) ส่งเสริมและพัฒนาให้มีการจัดการเรียนการสอนหรือสนับสนุนการเรียนการสอนในระยะห่างไกลกัน ($\bar{X} = 4.33$) 3) ส่งเสริมและพัฒนาการสอนให้นักเรียนวิเคราะห์

ข้อมูลได้อย่างถูกต้องและนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ ($\bar{X}=4.40$) 4) ส่งเสริมและ
พัฒนาการสอนให้นักเรียนรู้เท่าทัน Social Media อย่างถูกต้อง ($\bar{X}=4.20$) และ 5) ส่งเสริมและพัฒนา
ให้มีวิธีการกระตุ้นให้นักเรียนเข้าใจทักษะการใช้เทคโนโลยีในอนาคต ($\bar{X}=4.03$)

3.2 ด้านส่งเสริมและพัฒนาให้เป็นผู้ชี้แนะ แนะนำและให้คำปรึกษา โดยรวมอยู่ใน
ระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}=4.29$) เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายชื่อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก
โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายชื่อจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ 1) ส่งเสริมและพัฒนาให้ครูและบุคลากร
ทางการศึกษาเป็นผู้ชี้แนะ แนะนำและให้คำปรึกษากับนักเรียนได้ ($\bar{X}=4.35$) 2) ส่งเสริมและพัฒนา
ให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถนำความรู้ที่มีอยู่มากมายบนอินเทอร์เน็ตมาใช้เป็นสื่อ
การเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X}=4.13$) 3) ส่งเสริมและพัฒนาให้ครูและบุคลากร
ทางการศึกษาสามารถเลือกนำข้อมูล ที่มีรูปแบบมัลติมีเดีย คลิปวิดีโอมาใช้กระตุ้นความสนใจ
ความสนุกให้นักเรียนได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X}=4.11$) 4) ส่งเสริมและพัฒนาให้ครูและบุคลากรทาง
การศึกษาสามารถกระตุ้นและเสริมทักษะที่จำเป็นให้ผู้เรียน ($\bar{X}=4.01$) 5) ส่งเสริมและพัฒนาให้
ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถสนใจให้นักเรียน เรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างถูกต้องและ
เหมาะสม ($\bar{X}=4.00$) และส่งเสริมและพัฒนาให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาแนะนำให้ผู้เรียนเกิด
การพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X}=4.00$)

3.3 ด้านส่งเสริมและพัฒนาให้มีความรู้ ความเข้าใจในกฎหมายการศึกษา โดยรวมอยู่
ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}=4.33$) เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายชื่อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ
มาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายชื่อจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ 1) ส่งเสริมและพัฒนาให้ครูและ
บุคลากรทางการศึกษามีความรู้ ความเข้าใจในกฎหมายทางการศึกษา ($\bar{X}=4.45$) 2) ส่งเสริมและ
พัฒนาให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถเข้าถึงสิทธิทางการศึกษาในอาชีพทางการศึกษา
($\bar{X}=4.11$) 3) ส่งเสริมและพัฒนาให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาสนับสนุนให้นักเรียนและเยาวชน
ได้มีส่วนร่วมในหลักของความเป็นประชาธิปไตย ($\bar{X}=4.10$) และ 4) ส่งเสริมและพัฒนาให้ครู
บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียนเป็นผู้ร่วมสร้างความต้องการ การเปลี่ยนแปลงในยุค
Next Normal ($\bar{X}=4.00$)

3.4 ด้านส่งเสริมและพัฒนาให้มี Mind Set ที่ต้องใช้ ในการเรียนการสอน โดยรวมอยู่
ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}=4.20$) เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายชื่อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ
มาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายชื่อจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ 1) ส่งเสริมและพัฒนาครูและบุคลากร
ทางการศึกษาร่วมมือกันสอนการใช้ชีวิตในโลกยุค Next Normal ($\bar{X}=4.23$) 2) ส่งเสริมและพัฒนา
ครูและบุคลากรทางการศึกษาหาวิธีทางให้เด็กได้รู้จักสภาพของตนเอง มีทักษะ ทักษะคิด และ
มีความรู้ที่ดีต่อการชีวิตในปัจจุบันและอนาคต ($\bar{X}=4.19$) 3) ส่งเสริมและพัฒนาครูและบุคลากร

ทางการศึกษาให้มี Mind Set ที่ต้องปรับกระบวนการทัศน์ในการเรียนการสอน ($\bar{X}=4.15$) 4) ส่งเสริมและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้และมีทักษะที่เกิดจากการปฏิบัติเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ($\bar{X}=4.00$) และส่งเสริมและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาสอนให้เด็กนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ให้เกิดความสะดวกมากยิ่งขึ้น ($\bar{X}=4.00$)

3.5 ด้านส่งเสริมและพัฒนาผ่านโปรแกรมการเรียนรู้ทางสื่อออนไลน์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}=3.90$) เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายข้อจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ 1) ส่งเสริมและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาด้วยการลดเวลา ลดกระบวนการเพื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงสุด ($\bar{X}=4.00$) 2) ส่งเสริมและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาพัฒนาตนเองผ่านโปรแกรมออนไลน์แล้วสามารถนำองค์ความรู้ที่หลากหลายเลือกมาพัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X}=3.91$) และ 3) ส่งเสริมและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพผ่านโปรแกรมการเรียนรู้ทางสื่อออนไลน์ ($\bar{X}=3.85$)

3.6 ด้านส่งเสริมและพัฒนาให้มีองค์ความรู้เชิงวิทยาศาสตร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}=4.00$) เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายข้อจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ 1) ส่งเสริมและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเข้าใจในกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งจะส่งให้ผู้เรียนรู้ คิด วิเคราะห์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X}=4.00$) และ 2) ส่งเสริมและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีองค์ความรู้เชิงวิทยาศาสตร์ มีหลักเหตุและผลในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ($\bar{X}=4.00$)

3.7 ด้านส่งเสริมและพัฒนาให้ใช้โทรศัพท์มือถือในการจัดการเรียนรู้พัฒนาผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}=4.01$) เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายข้อจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ 1) ส่งเสริมและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษานำโทรศัพท์มือถือมาเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้ซึ่งจะสร้างความสะดวกในการจัดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง ($\bar{X}=4.01$) และส่งเสริมและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโทรศัพท์มือถือจะเป็นเครื่องมือเทคโนโลยีที่มีการอัปเดตนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ตลอดเวลา ($\bar{X}=4.00$) และ 3) ส่งเสริมและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาใช้โทรศัพท์มือถือในการจัดการเรียนรู้พัฒนาผู้เรียน เนื่องจากในยุควิถี Next Normal ($\bar{X}=4.00$)

3.8 ด้านส่งเสริมและพัฒนาให้มีความตระหนักในเรื่องความปลอดภัยด้านสุขภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}=3.91$) เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายข้อจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ 1) ส่งเสริมและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความตระหนักและใส่ใจเรื่องความปลอดภัยด้านสุขภาพ และให้

ความสำคัญในการร่วมกันรักษาสีงแวดล้อม ($\bar{X}=3.99$) 2) ส่งเสริมและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของพลังงานทดแทนและพลังงานหมุนเวียน ($\bar{X}=3.81$) และ 3) ส่งเสริมและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษานำแนวคิดเรื่อง สภาพแวดล้อม และความปลอดภัยด้านสุขภาพถ่ายทอดไปสู่ผู้เรียนซึ่งจะส่งผลต่อพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปเพื่อร่วมกัน ในการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสังคมในภาพรวม ($\bar{X}=3.80$)

4. ความสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการทำงานของครูยุควิถีถัดไป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ($r_{xy}=0.39$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

5. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตัวแปรการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการทำงานของครูยุควิถีถัดไป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง กับประสิทธิภาพการทำงานของครูยุควิถีถัดไป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และในรายด้านมีความสัมพันธ์กันภายในตัวแปร จำนวน 10 คู่ เรียงลำดับความสัมพันธ์จากมากไปน้อย 3 ลำดับ คือ หลักการมีส่วนร่วม (X_4) และส่งเสริมและพัฒนาให้เป็นผู้ชี้แนะ แนะนำและให้คำปรึกษา (X_2) ($r_{xy}=0.58$) หลักความเสมอภาค (X_7) และส่งเสริมและพัฒนาผ่านโปรแกรมการเรียนรู้ทางสื่อออนไลน์ (X_5) ($r_{xy}=0.57$) หลักความคุ้มค่า (X_6) และส่งเสริมและพัฒนาให้มีความรู้ ความเข้าใจในกฎหมายการศึกษา (X_3) ($r_{xy}=0.56$)

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญที่สมควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยภาพรวมทุกข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อันดับที่ 1 คือหลักการมีส่วนร่วม รองลงมาคือหลักนิติธรรม และอันดับสุดท้ายคือ หลักความคุ้มค่าตามลำดับ อาจเนื่องมาจาก หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างความโปร่งใส ความเป็นธรรม และประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษา ซึ่งจะส่งผลดีต่อคุณภาพการศึกษาและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบ สอดคล้องกับงานวิจัยของสตีเวน และคณะ (Steven and Others. 1988 : 645 - 651) เรื่องผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารองค์การของโรงเรียนในประเทศออสเตรเลีย เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการด้านธรรมาภิบาลในโรงเรียนเอกชนของประเทศออสเตรเลีย เก็บข้อมูลด้วย

วิธีการสัมภาษณ์ โดยมุ่งประเด็น การศึกษาไปที่ความเป็นผู้นำโครงสร้างการบริหาร การใช้ นวัตกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ในการ บริหารรวมถึงการได้รับผลประโยชน์จากการมีส่วนร่วม ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รูปแบบโครงสร้างการ บริหาร โรงเรียนของรัฐบาล เช่น การบริหารแบบ ประชาธิปไตย และ การบริหารแบบได้รับมอบหมาย ให้ดูแลผลประโยชน์ ล้วนแต่มีประโยชน์ สำหรับการอธิบายบางแง่มุมของโรงเรียนเอกชนในประเทศ ออสเตรเลีย ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียน เอกชน ประมาณ 1 ใน 3 โรงเรียนของรัฐควีนส์แลนด์กำลังได้รับ การพัฒนาไปในทางที่ดี แต่โครงสร้าง และกระบวนการดำเนินงานในโรงเรียนเอกชนยังไม่เป็นระบบที่ สมบูรณ์ ถึงแม้จะมีการใช้หลักการ กระจายอำนาจตามแนวคิดของการปกครองแบบรัฐ มีโครงสร้างที่ ใกล้ชิดกันระหว่างโรงเรียนและ ผู้บริหาร แต่ยังมีเพียงไม่กี่โรงเรียนที่บริหารด้วยธรรมาภิบาลแบบประชาธิปไตยโดยสมบูรณ์ โรงเรียนส่วนมากสามารถทำงานร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้อย่างเป็น ระบบ ซึ่งโรงเรียนรัฐบาล จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาด้านนี้เช่นกัน สอดคล้องกับงานวิจัยกมลพรรณ พิงค์วงศ์ (2560 : บทคัดย่อ) เรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของ สถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผลวิจัยพบว่า การบริหารตามหลัก ธรรมาภิบาลของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ใน ระดับมากที่สุด 2 ด้าน คือ หลักคุณธรรมและจริยธรรม กับ หลักความเสมอภาค ตามลำดับ ส่วนที่ เหลืออยู่ในระดับมาก คือ หลักความเปิดเผยและโปร่งใส หลักการ กระจายอำนาจ หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วมและการมุ่งเน้นฉันทามติ หลักประสิทธิผล หลักประสิทธิภาพ หลักการระ ับผิดชอบและสามารถตรวจสอบ ได้หลักการตอบสนอง ตามลำดับ และยังสอดคล้องกับงานวิจัย ของชรินทร์ทิพย์ ศิริเตวีร์ (2565 : บทคัดย่อ) เรื่อง หลักธรรมาภิบาลกับพฤติกรรมการบริหารงาน วิชาการของบุคลากรทางการศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาสุโขทัย ผลการวิจัยพบว่า หลักธรรมาภิบาล ของบุคลากรทางการศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาสุโขทัย โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า อันดับที่ 1 คือด้านหลักนิติธรรม รองลงมา คือด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความ โปร่งใส ด้านหลักความมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และอันดับสุดท้ายคือด้านหลักความ คู้มค่า ตามลำดับ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของจุฑาทาญจน์ เก่งกลกิจ (2564 : บทคัดย่อ) เรื่อง การใช้ หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตธรรมจักร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ผลวิจัยพบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นราย ด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่า มัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้หลักคุณธรรมและจริยธรรม หลักความเสมอภาค หลักความ เปิดเผยและโปร่งใส หลักการกระจายอำนาจ หลักนิติธรรม หลักการรับผิดชอบ และสามารถ

ตรวจสอบได้หลักการมีส่วนร่วมและการมุ่งเน้นนวัตกรรมหลักประสิทธิผล หลักการ ตอบสนอง และหลักประสิทธิภาพ ตามลำดับ

2. ประสิทธิภาพการทำงานของครูยุควิถีถัดไป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยภาพรวมทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อันดับที่ 1 คือส่งเสริมและพัฒนาให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล รองลงมาคือส่งเสริมและพัฒนาให้มีความรู้ ความเข้าใจในกฎหมายการศึกษา และอันดับสุดท้ายคือ ส่งเสริมและพัฒนาผ่านโปรแกรมการเรียนรู้ทางสื่อออนไลน์ ตามลำดับ อาจเนื่องมาจากครูต้องปรับตัวและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลงไป สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐพัชร บุญเกตุ (2565 : บทคัดย่อ) เรื่อง การบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 ผลวิจัยพบว่า สภาพการบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 โดยรวมและรายด้านมีสภาพการบริหารจัดการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการรับฟังเสียงสะท้อนจากครู ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชนมีสภาพการบริหารจัดการเรียนรู้มากที่สุดรองลงมา ได้แก่ ด้านการประเมินผลในการศึกษาแบบฐานวิถีชีวิตใหม่ ด้านการพัฒนาครู ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรใหม่ตามลำดับความสำคัญใหม่ และด้านการจัดการเรียนการสอนมีสภาพการบริหารจัดการเรียนรู้ต่ำที่สุด ตามลำดับและปัญหาการบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 โดยรวมและรายด้านของปัญหาการบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการบริหารหลักสูตรมีปัญหาการบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่มากที่สุดรองลงมา ได้แก่ ด้านการประเมินผลในการศึกษาแบบฐานวิถีชีวิตใหม่ ด้านการจัดการเรียนการสอนด้านการบริหารจัดการทรัพยากรใหม่ตามลำดับความสำคัญใหม่ ด้านการพัฒนาครู และด้านการรับฟังเสียงสะท้อนจากครู ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชนมีปัญหาการบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ต่ำที่สุด ตามลำดับ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเสรี ออไรสง (2565 : 71) เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารสถานศึกษาในภาวะปกติใหม่ ผลการวิจัยพบว่าบทความวิชาการนี้เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาในภาวะปกติใหม่ โดยใช้แนวคิดของภาวะผู้นำ เชิงสร้างสรรค์ ความปกติใหม่ และการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับสถานการณ์ ของความปกติใหม่ เป็นกรอบสำหรับการนำเสนอเพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งถือเป็นระดับหน่วยปฏิบัติที่จะสะท้อนคุณภาพการศึกษาได้อย่างแท้จริง โดย

ที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้แสดงพฤติกรรมด้านภาวะผู้นำ ในเชิงสร้างสรรค์ด้วยวิธีการต่างๆ ให้เกิดรูปธรรมในการรักษาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา พร้อมทั้งต้องบูรณาการนำนโยบายของภาครัฐ ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) มาปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ตามบริบทของสถานศึกษา ซึ่งถือเป็นความปกติใหม่ของการบริหารสถานศึกษา บนความท้าทายของ ผู้บริหารที่จะต้องใช้ภาวะผู้นำ เชิงสร้างสรรค์มาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาต่างๆ เพื่อพัฒนานักเรียนให้ เต็มศักยภาพภายใต้สถานการณ์และข้อจำกัด พร้อมทั้งปรับวิธีการจัดการเรียนรู้ให้เข้ากับความเป็นปกติใหม่ ไม่ว่าจะเป็นหลักสูตร การจัดรูปแบบการเรียนการสอน การประเมินผลการศึกษาวิธีใหม่ การพัฒนาครู รวมถึงการรับฟังเสียงสะท้อนจากครู ผู้ปกครอง นักเรียน ชุมชน และการบริหารจัดการทรัพยากรตามลำดับความสำคัญใหม่ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเจริญ ภูวจิตร (2565: บทคัดย่อ) เรื่อง แนวทางการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในยุค Next Normal ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในยุค Next Normal ซึ่งเป็นยุคของวิถีถัดไป (Next Normal) ที่ครูและบุคลากรทางการศึกษาจำเป็นต้องเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการจัดการศึกษาโดยเฉพาะการพัฒนาตนเอง ในยุค Next Normal ไปสู่การสร้างผู้เรียนที่สามารถมีทักษะสอดคล้องกับความต้องการของสังคม ในคริสต์ศตวรรษที่ 21 ได้อย่างเหมาะสม ครูและบุคลากรทางการศึกษาจึงต้องเรียนรู้และพัฒนาตนเองเพื่อ เสริมสร้างองค์ความรู้ ทักษะ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปสู่การปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพในวิชาชีพทาง การศึกษา หรือสนับสนุนให้การจัดการศึกษา การจัดการเรียนการสอน มีคุณภาพในหลากหลายมิติให้แก่ผู้เรียน ตอบวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจกรรม งาน/โครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากการศึกษาพบว่าแนวทาง การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อเปิดโอกาสทางวิชาชีพในยุค New Normal สามารถวิเคราะห์ได้ 8 แนวทาง ดังนี้ 1) ส่งเสริมและพัฒนาให้มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 2) ส่งเสริม และพัฒนาให้เป็นผู้ชี้แนะและให้คำปรึกษา 3) ส่งเสริมและพัฒนาให้มีความรู้ ความเข้าใจในกฎหมาย การศึกษา เพื่อการเข้าถึงสิทธิทางการศึกษา 4) ส่งเสริมและพัฒนาให้มี Mind Set ที่ต้องปรับกระบวนทัศน์ในการเรียนการสอน และการใช้ชีวิตในโลกยุค Next Normal 5) ส่งเสริมและพัฒนาผ่านการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพผ่านโปรแกรมการเรียนรู้ทางสื่อออนไลน์ 6) ส่งเสริมและพัฒนาให้มีองค์ความรู้เชิงวิทยาศาสตร์มีหลักเหตุและผลในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน 7) ส่งเสริมและพัฒนาให้ใช้โทรศัพท์มือถือในการจัดการ เรียนรู้พัฒนาผู้เรียน มือถือจะเป็นเครื่องมือเทคโนโลยีที่มีการอัปเดตนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ ตลอดเวลา ซึ่งจะสร้างความสะดวกในการจัดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง และ 8) ส่งเสริมและพัฒนาให้มี ความตระหนักและใส่ใจเรื่องความปลอดภัยด้านสุขภาพ และให้ความสำคัญในการร่วมกันรักษาสิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย

ของพลังงานทดแทนและพลังงานหมุนเวียน และมีข้อเสนอแนะในระดับนโยบายทางการศึกษา ที่ควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อเสริมสร้างคุณภาพในการจัด การศึกษาในภาพรวมของประเทศ เสริมสร้างให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีทักษะ ความรู้ สมรรถนะในวิชาชีพของตนเองได้อย่างเหมาะสม อันนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนที่ ต้องการในอนาคต

3. การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับ ประสิทธิภาพการทำงานของครูยุควิถีถัดไป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จันทบุรี เขต 1 พบว่า ทุกสมมติฐานมีความสอดคล้อง และพบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ พบว่า หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความ รับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า หลักความเสมอภาค และหลักประสิทธิภาพให้ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) มีค่าเท่ากับ 0.910 และสามารถอธิบายความผันแปรของการประยุกต์ใช้หลัก ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการทำงานของครูยุควิถีถัดไป สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้ร้อยละ 82.80 ($R^2=0.828$) อาจเนื่องมาจากหลักธรรมาภิบาลเป็นแนวทางในการบริหารจัดการที่ เน้นความโปร่งใส ความเป็นธรรม การมีส่วนร่วม และความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งจะส่งผลต่อขวัญและ กำลังใจของครูและนำไปสู่การทำงานที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของสตีเวน และคณะ (Steven and Others. 1988 : 645 -651) เรื่อง ผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารองค์การ ของโรงเรียนในประเทศออสเตรเลีย เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการด้านธรรมาภิบาลในโรงเรียน เอกชนของประเทศออสเตรเลีย เก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ โดยมุ่งประเด็น การศึกษาไปที่ความ เป็นผู้นำโครงสร้างการบริหาร การใช้นวัตกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ในการ บริหารรวมถึงการ ได้รับผลประโยชน์จากการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รูปแบบโครงสร้างการบริหาร โรงเรียนของรัฐบาล เช่น การบริหารแบบประชาธิปไตย และ การบริหารแบบได้รับมอบหมาย ให้ดูแลผลประโยชน์ ล้วนแต่มีประโยชน์สำหรับการอธิบายบางแง่มุมของโรงเรียนเอกชนใน ประเทศ ออสเตรเลีย ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนเอกชน ประมาณ 1 ใน 3 ของรัฐควีนส์แลนด์ กำลังได้รับการพัฒนาไปในทางที่ดี แต่โครงสร้างและกระบวนการดำเนินงานในโรงเรียนเอกชนยัง ไม่เป็นระบบที่ สมบูรณ์ ถึงแม้จะมีการใช้หลักการกระจายอำนาจตามแนวคิดของการปกครองแบบ รัฐ มีโครงสร้างที่ ใกล้ชิดกันระหว่างโรงเรียนและผู้บริหาร แต่ยังมีเพียงไม่กี่โรงเรียนที่บริหารด้วย ธรรมาภิบาลแบบประชาธิปไตยโดยสมบูรณ์ โรงเรียนส่วนมากสามารถทำงานร่วมกับผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียได้อย่างเป็น ระบบ ซึ่งโรงเรียนรัฐบาลจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาด้านนี้เช่นกัน และ สอดคล้องกับงานวิจัยของซาลและโกเซน (Sal and Gocen. 2022 : 24) เรื่อง กลยุทธ์เพื่อเพิ่ม

ประสิทธิภาพกิจกรรมการเรียนรู้ในช่วงการระบาดใหญ่ และยุติวิถีถัดไปในช่วงการระบาดใหญ่ของโควิด-19 พฤติกรรมของผู้คนเปลี่ยนแปลงไปอย่างรุนแรง การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ทำให้เกิดความไม่แน่นอนและวิกฤตในองค์กร ซึ่งหลาย ๆ อย่างทำให้ลักษณะความเป็นผู้นำต่างๆ ปรากฏขึ้น บทความนี้จะตรวจสอบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับพฤติกรรมความเป็นผู้นำในช่วงเวลาที่วุ่นวายนี้ การศึกษาวิจัยที่เป็นพื้นฐานของบทความนี้มีความสำคัญ เนื่องจากเปิดเผยลักษณะความเป็นผู้นำที่จำเป็นในการบริหารจัดการขององค์กรการศึกษาในยุควิถีถัดไป นักวิจัยใช้การออกแบบเชิงปรากฏการณ์ ซึ่งเป็นวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ครู 20 คนที่ทำงานอยู่ในโรงเรียนรัฐบาลในภาคตะวันออกเฉียงใต้ของตุรกีเข้าร่วมการศึกษานี้ในช่วงปีการศึกษา 2020-2021 ผู้เข้าร่วมได้รับการคัดเลือกโดยใช้วิธีการสุ่มแบบเกณฑ์ ข้อมูลการวิจัยรวบรวมในรูปแบบแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง มุมมองของผู้เข้าร่วมได้รับการวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า คุณสมบัติที่ผู้นำควรมีในยุควิถีถัดไปนั้นแบ่งได้เป็น 4 ประเด็น ได้แก่ “การบริหารจัดการด้านเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลง ความคล่องตัว และเน้นที่มนุษย์” โดยคุณสมบัติความเป็นผู้นำ 38 ประการมีความจำเป็นต่อการปรับตัวให้เข้ากับยุควิถีถัดไปในบริบทนี้ ความสามารถด้านเทคโนโลยี การมองการณ์ไกล ความเปิดกว้างต่อนวัตกรรม และทักษะการสื่อสารของผู้นำจะต้องมีความสำคัญเป็นอันดับแรก นอกจากนี้ ผู้นำในปัจจุบันควรสร้างวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ริเริ่มสิ่งใหม่ๆ เมื่อจำเป็น และนำการพัฒนาด้วยความร่วมมือ การไตร่ตรอง และการบริหารจัดการองค์กรด้วยหลักธรรมาภิบาล และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของชรินทร์ทิพย์ สิริเตวีร์ (2565 : บทคัดย่อ) เรื่อง หลักธรรมาภิบาลกับพฤติกรรมกรบริหารงานวิชาการของบุคลากรทางการศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาสุโขทัย ผลการวิจัยพบว่าความสัมพันธ์ของหลักธรรมาภิบาลกับพฤติกรรมกรบริหารงานวิชาการของบุคลากรทางการศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาสุโขทัย โดยภาพรวม มีค่าความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการทำงานของครูยุควิถีถัดไป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ควรนำผลการศึกษาไปใช้และศึกษาค้นคว้าวิจัย ดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผลการวิจัยพบว่า การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ด้านหลักความคุ้มค่ามีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด จึง

เสนอแนะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญ และปรับประยุกต์การบริหารตามหลักความคุ้มค่าในการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีให้เหมาะสม และเกิดประโยชน์อย่างสูงสุดอันจะสามารถนำพาโรงเรียนไปสู่ความสำเร็จได้อย่างยั่งยืน

2. ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการทำงานของครูยุควิถีถัดไป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ด้านส่งเสริมและพัฒนาผ่านโปรแกรมการเรียนรู้ทางสื่อออนไลน์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด จึงเสนอแนะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและพัฒนาครูผู้สอนควรให้มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถประยุกต์ใช้โปรแกรมการเรียนรู้ทางสื่อออนไลน์ได้อย่างเหมาะสม เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. ผลการวิจัยพบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการทำงานของครูยุควิถีถัดไป จึงเสนอแนะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาลอันจะช่วยสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่ดีในองค์กร ส่งเสริมให้ครูมีความสุขในการทำงาน และพร้อมที่จะทุ่มเทแรงกายแรงใจในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็น คนดี คนเก่ง และมีคุณภาพ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการบริหารจัดการการเรียนรู้ในยุควิถีถัดไปของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1
2. ควรศึกษาความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้ในยุควิถีถัดไปโดยขยายกลุ่มตัวอย่างให้ครอบคลุมโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2
3. ควรศึกษาเกี่ยวกับมิติวิสัยทัศน์ของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ เพื่อจะได้ผลการวิจัยที่หลากหลาย และชัดเจนมากขึ้น
4. ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยควรศึกษาสภาพปัญหาปัจจุบัน สังเกต สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากกว่าเดิม เกิดความหลากหลายในการศึกษาวิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี